

Маріупольський державний університет
Факультет грецької філології та перекладу
Кафедра теорії та практики перекладу

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
факультету грецької філології та
перекладу
22.06.2021 № 11

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ І ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ

напрямок підготовки 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 035.041 германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська
(назва спеціалізації)

ОПП Філологія. Переклад (англійська)
(назва програми)

факультет грецької філології та перекладу
(назва факультету)

УДК 811.111'243(0731)

ББК 81.2Англяз73

Програма кваліфікаційного екзамену з Іноземної мови І та практики перекладу для студентів спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська за напрямом підготовки 03 Гуманітарні науки за освітньо-професійною програмою «Філологія. Переклад (англійська)» ОС «Магістр» – Маріуполь: МДУ, 2021. – 12 с.

Укладач: доцент Канна В.Ю.

Рецензент: доцент Хоровець В.Є.

Схвалено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу Маріупольського державного університету.

Протокол № 16 від 15.06.2021

Затверджено Вченою радою факультету грецької філології та перекладу Маріупольського державного університету.

Протокол № 11 від 22.06.2021

Зміст

Цілі і завдання кваліфікаційного екзамену з Іноземної мови І та практики перекладу.....	4
Структура кваліфікаційного екзамену з Іноземної мови І та практики перекладу.....	7
Критерії оцінювання кваліфікаційного екзамену з Іноземної мови І та практики перекладу	10
Список рекомендованих джерел.....	12

1. Цілі і завдання кваліфікаційного екзамену з Іноземної мови І та практики перекладу

Розвиток освіти в Україні визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, реалізацією положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки. У світлі окресленої орієнтації комплексний кваліфікаційний екзамен з англійської мови та практики перекладу включає комплекс дисциплін.

Кваліфікаційний екзамен Іноземної мови І та практики перекладу має на меті перевірку і оцінку професійної (мовної, мовленнєвої, країнознавчої та перекладацької) компетенції майбутніх перекладачів, вмінь реалізувати теоретичні знання при здійсненні перекладу письмового тексту, оскільки цей вид роботи складає основу майбутньої професійної діяльності перекладача. Випускники ОС «Магістр» повинні володіти орфоепічною, лексичною та граматичною нормами основної іноземної та української мов, вміти правильно реалізовувати ці норми в процесі перекладу, володіти практичними знаннями, навичками та вміннями, необхідними для роботи перекладача.

Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1) Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. 2) Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. 3) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 4) Здатність працювати в команді та автономно. 5) Здатність спілкуватися іноземною мовою. 6) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 7) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 	<p>K3-5</p> <p>K3-6</p> <p>K3-7</p> <p>K3-8</p> <p>K3-9</p> <p>K3-10</p> <p>K3-11</p>

	8) Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	КЗ-12
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	1) Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мов(и), що вивчаються(ється), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.	КП-5
	2) Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.	КП-8
	3) Знання загальних принципів перекладу, а також навички та уміння його здійснення.	КП-12
	4) Володіння мовами у тих видах мовленнєвої діяльності, які задіяні у перекладі та компенсаторними стратегіями мовленнєвої поведінки; врахування особливості мовленнєвої ситуації при здійснюванні процесу міжкультурного спілкування.	КП-13
	5) Здатність до конфігурації пам'яті та гнучкості переключення з одного мовного коду на інший, здійснювати опір інтерференції; вміння обирати стратегії перекладу та функціональної перспективи висловлювання.	КП-14

Результати навчання

Результати навчання	Шифр результату навчання
1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	РН 1
2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.	РН 2
3. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладі аспектів обраної філологічної спеціалізації.	РН 9
4. Збирати систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і	РН 10

<p>жанрів</p> <p>5. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p>6. Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>7. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.</p> <p>8. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>9. Володіння прийомами забезпечення адекватності та еквівалентності перекладу.</p>	<p>PH 11</p> <p>PH 12</p> <p>PH 14</p> <p>PH 16</p> <p>PH 18</p>
--	--

Структура кваліфікаційного екзамену з Іноземної мови І та практики перекладу

На кваліфікаційному екзамені з практики перекладу студенти повинні продемонструвати достатній рівень сформованості перекладацьких навичок та розвиток перекладацьких умінь в процесі письмового перекладу галузевих текстів, а саме: науково-технічного тексту з української на англійську мову, економічного тексту з англійської на українську мову та юридичного тексту з української на англійську мову.

Випускники ОС „Магістр” повинні володіти орфоепічною, лексичною та граматичною нормами основної іноземної та української мов, вміти правильно реалізовувати ці норми в різних видах мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях, володіти практичними знаннями, навичками та вміннями, необхідними для роботи перекладача.

Структура та зміст кваліфікаційного екзамену з Іноземної мови І та практики перекладу

Комплект атестаційного контролю складається із 10 варіантів завдань рівнозначної складності та відбувається відповідно до розкладу проведення державних екзаменів.

За змістом кваліфікаційний екзамен складається з письмового перекладу трьох галузевих (науково-технічного, економічного та юридичного) текстів загальним обсягом біля тисячі знаків кожний. Переклади виконується всіма студентами і перевіряються комісією ЕК. Час на підготовку – 1,5 години.

Перше завдання містить письмовий переклад тексту з української мови на англійську з тематики, яка вивчалася протягом курсу «Переклад науково-технічної літератури».

Друге завдання складається з письмового перекладу економічного тексту з англійської на українську та здійснюється за тематикою посібника «Переклад англійської економічної літератури. Економіка США. Загальні принципи».

Третє завдання складається з письмового перекладу юридичного тексту з української на англійську мову та здійснюється за тематикою посібника «Переклад англійської юридичної літератури».

Структура екзаменаційного білету

Перше питання — письмово перекласти текст науково-технічної тематики з української на англійську мову.

Друге питання – письмово перекласти текст економічної тематики з англійської на українську мову.

Третє питання – письмово перекласти текст юридичної тематики з української на англійську мову.

Зразок екзаменаційного білету

1. Translate the Ukrainian text (technical issue) into English.

Компанія "Дженерал Електрик" – це одна з наймогутніших корпорацій у США та одна з найбільших і найуніверсальніших у світі. Вона випускає електричне та електронне обладнання, пластмаси, двигуни для літаків, а також надає фінансові послуги. Штаб-квартира знаходиться в місті Фейрфілді, штат Коннектикут, США. Компанія була перетворена в корпорацію в 1892 році, коли вона придбала всі акції компанії "Едісон Дженерал Електрик Компані" та ще двох компаній. "Дженерал Електрик" створила першу промислову дослідницьку лабораторію в 1900 році і з того часу багато її виробів були розроблені власними силами. Компанія виробляє найбільший обсяг побутової техніки в світі і очолює перелік найпопулярніших продавців побутового електричного та електронного обладнання, збуваючи свої вироби під торгівельними марками "Дженерал Електрик" та "Готпойнт" . Хоча широкому загалу компанія відома передусім своєю побутовою технікою. Остання складає лише незначну частку загального річного обігу. Компанія виготовляє також реактивні двигуни для літаків, промислове обладнання, компоненти енергосистем. Компанія "Дженерал Електрик Файненшел Сервісиз Інкорпорейтид." – це фінансове відділення корпорації, яке займається операціями з нерухомістю, страхуванням та інвестуванням. Суттєва частина замовлень надходить від міністерства оборони США.

2. Translate the English text (economic issue) into Ukrainian.

Many different industries producing goods and services are divided into three broad groups. Primary industries are described so because they carry out the first stage in the process of production. They produce raw materials either by extracting them from the ground or by growing. Examples include agriculture, mining, quarrying, and forestry. Primary industries carry out the first stage in the process of production. Secondary industries change the raw materials into finished or semi-finished products. Services supplied directly to consumers as well as to firms include the education and health services, catering services, tourism and entertainment. All communities have to deal with the same basic economic problem – they have limited amounts of land, labor and capital, which can't produce enough goods and services to satisfy all people's wants. Economists describe this as a problem of resource allocation. If inflation is anticipated the redistribution of income from lender to borrower might be altered. The savings and loan institutions have developed variable interest-rate mortgages to protect themselves from the adverse effects of inflation.

3. Translate the Ukrainian text (law issue) into English.

Судова система має на меті забезпечення повної та однакової стосовно всіх сторін справедливості в ході розгляду справи. Апеляційні суди покликані виправляти помилки, яких припустилися суди першої інстанції. Головна функція апеляційних судів полягає в перегляді справ, на які було подано апеляцію в судах першої інстанції. Апеляційні суди працюють здебільшого з протоколами судових засідань. Ці суди мають право скасувати рішення судів нижчого рівня та повернути справу до суду першої інстанції для перегляду. Апеляційні суди не є судами останньої інстанції. Вони є проміжною ланкою між судами першої інстанції та Верховним судом. Верховний Суд наглядає за діяльністю усіх судів штату, а також слідкує за справедливим, дієвим і кваліфікованим відправленням правосуддя. Верховний Суд має юрисдикцію суду першої інстанції для розгляду окремих справ. Додатковим обов'язком Верховного Суду є розроблення процесуальних норм.

Критерії оцінювання кваліфікаційного екзамену з Іноземної мови І та практики перекладу

Об'єкт контролю – рівень засвоєння теоретичних знань і оволодіння професійно-методичними вміннями, сформованими у здобувача вищої освіти в результаті вивчення основної іноземної мови (англійської). Форма контролю - письмовий переклад текстів різної тематики з англійської на українську та з української на англійську мову.

Шкала оцінювання дорівнює 100 балів. Згідно цієї шкали студенти, що складають кваліфікаційний екзамен та набирають від 0 до 59 балів демонструють низький рівень володіння предметом; від 60 до 73 – нижче середнього, від 74 до 81 – середній, від 82 до 89 – вище середнього, від 90 до 100 – високий рівень володіння предметом.

A (відмінно) – 90-100 балів;

B (добре) – 82-89 балів;

C (добре) – 74-81 бал;

D (задовільно) – 64-73 бали;

E (задовільно) – 60-63 бали.

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1.	<p>Письмовий науково-технічний переклад, що оцінюється наступним чином:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15 балів – достовірний переклад загально-технічних термінів з використанням адекватних перекладацьких засобів та трансформацій; - 15 балів – коректне тлумачення та переклад синтаксичних функцій, зрозуміння та адекватний переклад відповідних синтаксичних конструкцій з використанням адекватних синтаксично обґрунтованих трансформацій; - 10 балів – загально-лінгвістична компетентність: правопис, вживання артикля, часу/способу дієслова, відмінку іменника, тощо. 	40
2.	<p>Письмовий економічний переклад, що оцінюється наступним чином:</p> <p style="text-align: center;">15 балів – достовірний переклад</p>	30

	<p>загальноєкономічних термінів з використанням адекватних перекладацьких засобів та трансформацій; 10 балів – коректне тлумачення та переклад синтаксичних функцій, зрозуміння та адекватний переклад відповідних синтаксичних конструкцій з використанням адекватних синтаксично обґрунтованих трансформацій; 5 балів – загально-лінгвістична компетентність: правопис, вживання артикля, часу/способу дієслова, відмінку іменника, тощо.</p>	
3.	<p>Письмовий юридичний переклад, що оцінюється наступним чином: 15 балів – достовірний переклад юридичних термінів з використанням адекватних перекладацьких засобів та трансформацій; 10 балів – коректне тлумачення та переклад синтаксичних функцій, зрозуміння та адекватний переклад відповідних синтаксичних конструкцій з використанням адекватних синтаксично обґрунтованих трансформацій; 5 балів – загально-лінгвістична компетентність: правопис, вживання артикля, часу/способу дієслова, відмінку іменника, тощо.</p>	30

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Карабан В. І., Панасьєв О. М. Практика перекладу публіцистичних текстів (англоукраїнський та українсько-англійський напрямки). Навчальний посібник. Вінниця: «Нова Книга», 2017. – 368 с.
2. Ніколенко А.Г. Practice Makes Perfect. Навч. пос. - К.: Кондор, – 2016. – 912 с.
3. Черноватий Л.М. Переклад англомовної економічної літератури. Економіка США. Загальні принципи.: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Л.М.Черноватий, В.І.Карабан, І.О.Пенькова, І.П.Ярошук. – Вінниця, НОВА КНИГА, 2005. – 496 с.
4. Черноватий Л.М. Переклад англомовної юридичної літератури: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Л.М.Черноватий, В.І.Карабан, Ю.П.Іванько. – Вінниця, Поділля-2000, 2004. – 480 с.
5. Черноватий Л.М. Переклад англомовної технічної літератури: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Л.М.Черноватий, В.І.Карабан, О.О.Омелянчук. – Вінниця, НОВА КНИГА, 2006. – 291 с.

Додаткові

1. Голянич М.І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія [Текст] / М. Голянич, Р. Стефурак, І. Бабій ; Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, Ін-т філол., Каф. укр. мови. - Івано-Франківськ : Сімик, 2011. - 272 с.
2. Кочерган М. Вступ до мовознавства. – К.: Видавничий центр "Академія", 2006. – 368 с.
3. Лінгвістичний портал Mova.info [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mova.info>
4. Партико З.В. Прикладна і комп'ютерна лінгвістика: Вступ до спеціальності. Львів: Афіша, 2008 – 224 с.
5. Селіванова О.О., Лінгвістична енциклопедія. - Полтава: Довкілля-К, 2011. – 844 с.

Електронні ресурси

1. Мовний знак, поняття і денотат.
<http://ccat.sas.upenn.edu/~haroldfs/popcult/lingstruct.html>
2. Полісемія та синонімія. <http://www.tuninst.net/ENGLISH/Lam-Lexicalambiguity.htm>
3. Поняття про систему мови.
<http://www.elearnportal.com/courses/education/methodsof-teaching-language-arts-in-public-schools/methods-of-teaching-language-arts-in-public-schoolsfour-language-systems>
4. Процес комунікації. http://www.cls.utk.edu/pdf/ls/Week1_Lesson7.pdf
5. Етапи процесу перекладу.
https://www.ctslanguagelink.com/translation_process.php
6. Основні моделі перекладу.
<https://books.google.pl/books?id=WWg6AAAAQBAJ&pg=PA84&lpg=PA84&dq=mod>

els+of+tra

nslation+and+interpreting&source=bl&ots=2yeu_GI46u&sig=jYaMiIp8VzCf7RoNwC
Fbg6JsrcM&hl=uk&sa=X&ved=0ahUKEwi6yv3z0OPPAhXBJZoKHWUQBaMQ6AEI
TjAG#v=onepage&q =models%20of%20translation%20and%20interpreting&f=false

7. Семантична модель перекладу.

http://www.academia.edu/1426730/The_Roles_of_Semantics_in_Translation

8. Трансформаційна модель перекладу.

<http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/331/3.pdf>

9. Комунікативна модель перекладу. <http://www.worldtrans.org/TP/TP1/TP1-17.HTML>

10. Типи еквівалентності. <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/331/4.pdf>

11. Теорія рівнів еквівалентності. <http://translationjournal.net/journal/14equiv.htm>